

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet, Mellomkirkelig råd, Samisk kirkeråd

Helse- og omsorgsdepartementet

Dato: 08.01.2013

Vår ref: 12/533-2 HJS

Deres ref:

Bioteknologiloven - Straffebestemmelsen

Kirkerådet takker for muligheten til å avgi hørings svar i forbindelse med forslag til endringer i bioteknologiloven – straffebestemmelsen.

Kirkerådet er kritisk til at spørsmålet som gjelder straffebestemmelsen fremmes på nåværende tidspunkt, rett før hele bioteknologiloven skal evalueres, og beklager den korte høringsfristen, jule- og nyttårshelgen tatt i betraktning.

Selv om Kirkerådet ikke vil ta til ordet for å endre straffepraksis slik at mennesker i en vanskelig og sårbar situasjon straffes, frykter Kirkerådet at et prinsipielt fritak fra straffeansvar for noen grupper kan undergrave bioteknologiloven som sådan.

Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) skriver selv i høringsnotatet:

Etter departementets oppfatning bør det fortsatt være straffbart å forsettlig overtre eller medvirke til å overtre bioteknologiloven eller bestemmelser gitt i medhold av loven. Straffebudet er viktig for å hindre virksomhet som er i strid med loven, og skal således omfatte den som utfører handlinger eller gir tilbud som er forbudt etter loven. I utgangspunktet skal straffebudet også omfatte medvirkning.

Kirkerådet støtter dette og mener på denne bakgrunnen at de foreslåtte endringene er uklare, og kan misforstås. Heller vil Kirkerådet slutte seg til Tunsberg biskop som i sitt hørings svar tar til orde for at det bør sies tydelig at handlingene er ulovlige, selv om de ikke belegges med straff og at den normale reaksjonen bør være påtaleunntattelse.

HOD skriver i høringsnotatet: «Departementet kjenner ikke til at det har vært vurdert et eventuelt strafferettslig medvirkningsansvar i ovennevnte tilfeller», og at lovens forarbeider indikerer at straffebestemmelsene primært er ment å gjelde «helsepersonell og andre som i sin yrkesutøvelse overtrer eller i strafferettslig forstand medvirker til å overtre bioteknologiloven det har vært meningen å straffe». På bakgrunn av dette er Kirkerådet spørrende til hvorfor det da haster med å endre straffebestemmelsen nå.

Uklart på flere punkter

Lovutkastet foreslår at straffeansvaret ikke skal gjelde for tre grupper:

- a) Privatpersoner som søker eller benytter tilbud som ikke er tillatt etter denne loven
- b) Den som donerer egg, sæd eller befruktete egg

c) Forskningsdeltakere

Kirkerådet mener at begrepet *privatperson* for den som skal være unntatt for straff i en slik juridisk sammenheng er uklar og utilstrekkelig. Her kan man se for seg utvikling av en rekke utilsiktede gråsoner.

Det sies at heller ikke *forskningsdeltakere* kan straffes, uten at det er nærmere drøftet hva slags forskning det gjelder.

Behov for offentlig debatt

Bioteknologiloven skal «sikre at medisinsk bruk av bioteknologi utnyttes til beste for mennesker i et samfunn der det er plass til alle», og at dette skjer «i samsvar med prinsipper om respekt for menneskeverd, menneskelige rettigheter og personlig integritet og uten diskriminering på grunnlag av arveanlegg basert på de etiske normer nedfelt i vår vestlige kulturarv» (§ 1-1 Lovens formål).

Kirkerådet er glad for bioteknologilovens intensjon og formålsparagraf og erkjenner at hele dette saksfeltet med raskt voksende kunnskap og muligheter fortløpende stiller samfunnet foran vanskelige etiske valg. Det er derfor et stort behov for en løpende, åpen og informert debatt omkring de etiske og samfunnsmessige konsekvensene ved bruk av moderne bioteknologi, noe som bl.a. Bioteknologinemnda bidrar til.

Bioteknologiloven er for tiden, som tidligere nevnt, gjenstand for en omfattende evaluering, og Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) tar sikte på å legge frem resultatet av denne evalueringen for Stortinget våren 2013. Medlemmer av regjeringspartiene har varslet flere mulige endringer i loven.

Kirkerådet mener derfor at den foreslåtte endringen i straffebestemmelsen ikke bør behandles isolert i forkant av dette. Kirkerådet vil komme tilbake til spørsmålet når bioteknologiloven skal revideres.

Med vennlig hilsen

Jens-Petter Johnsen
direktør

Gerd Karin Røsæg
ass. direktør